

Pressmeddelande 7 juni med anledning av riksdagens beslut om el-skatten:

UNIKT TILLFÄLLE GÅR RIKSDAGEN FÖRBI

Idag har riksdagen beslutat att ersätta kärnkraftens produktionsskatt (2,7 öre/kwh) med en effektskatt (reaktorskatt). En helt rörlig kostnad ersätts med en i stort fast kostnad för reaktorägarna.

Det kan förefalla vara en rent skatteteknisk krusidull men ändringen har handgripliga konsekvenser: med detta beslut blir det fördelaktigare att driva kärnkraftsreaktorerna så mycket som möjligt.

Medvetet eller ej, så sätter regeringen krokben för det miljövänliga alternativet, kraftvärme, och det till förmån för de kvarvarande kärnkraftaggregaten.

— Riksdagen tar inte sitt avvecklingsbeslut på allvar, kommenterar Folkkampanjens mot Kärnkraft-Kärnvapen ordförande Jorma Kahanpää. Det är ju kraftvärmen som till stor del ska ersätta reaktorerna.

Kärnkraften befinner sig i ett ekonomiskt ohållbart läge. Intäkterna räcker inte för att betala utgifterna. Elpriserna är efter elmarknadens avreglering så låga att

kärnkraften under stor del av året inte fått tackning för sina rörliga kostnader.

En höjning av produktionsskatten med något enstaka öre per kilowattimme hade kunnat få kärnkraftens ägare att självmant stänga flera reaktorer. Att driva företag utan tackning för de rörliga kostnaderna är ohållbart.

Barsebäcks stängning visar, att det blir dyrt att stänga reaktorer med statliga direktiv. Det går att skattevägen göra kärnkraften ännu mer olönsam än den är idag. Med endast något enstaka öres/kwh höjning hade man kunnat vända hela landets energiförsörjning i riktning mot ekologisk uthållighet.

— Den ytterligare höjning av produktionsskatten som riksdagen tidigare beslutat hade varit det rätta för att påskynda avvecklingen. Ett unikt tillfälle går nu statsmakterna förbi, påpekar Jorma Kahanpää ordförande i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen. ✚

PRESSTOPP Tyskland avvecklar

Tysklands regering — socialdemokratiska statsminister Schröder och Die Grünen miljöminister Trittin — kom sent natten till 15 juni överens med den tyska kärnkraftindustrin (däribland svenska Vattenfall) om total avveckling av de 19 tyska kärnkraftreaktorerna. Dock på sikt.

Det är en flexibel konstruktion i beslutet. Kärnkraftens livslängd har fastställts till reaktorernas totala effekt x 32 år. Om alla reaktorer körs vidare blir slutdatum 2021. Om de äldre reaktorerna avvecklas kan de som är kvar köra längre.

Industrin får fria händer att disponera produktionen mellan befintliga reaktorer. Avvecklingen får de sköta helt affärsmässigt: de minst lönsamma enheterna kan stängas av direkt. Statlig styrning med t.ex. energiskatter kommer inte att ske. Å andra sidan ska tyska staten inte heller betala ut några s.k. skadestånd.

Kärnkraftvänliga Sigfrid Leijonhufvud i kärnkraftkramande Svenska Dagbladet kommenterar:

— Det enda som med säkerhet kommer att leda till en beständig kärnkraft-avveckling i länder som Tyskland och Sverige är om kraftkällan blir olönsam eller säkerheten oacceptabel.

Behöver man säga mer?

Miljövänner är ändå besvikna. Uppgörelsen är en kompromiss — en generös sådan därtill. Å andra sidan kan man inte neka, att den uppnådda "Konsens" fastställer en slutparentes.

Avfallshanteringen figurerar också i uppgörelsen — just hur är vid pressläggningen oklart. Många av Tysklands avfallslager är fulla. Hittades inte någon lösning skulle flera reaktorer behöva tas ur drift i vilket fall som helst.

Utskeppning av de högaktiva soporna till länder som Finland eller Sverige — som påstår sig ha säkra förvarssystem — frestar [se vidare sid 7]. Risken att vi får ta emot tyskt avfall minskas alltså inte av överenskommelsen 15 juni. ✚

INSIDAN på hemsidan

Folkkampanjens hemsida på Internet [www.folkkampanjen.se] fungerar som en anslagstavla med två sidor: en riktad utåt och en inåt. Den utåtriktade är öppen för alla som vill veta mer om vad vi gör och vad vi står för. Den får numera mer än 600 besök/dag.

På den nya INSIDAN kan Du som medlem diskutera, lämna förslag eller få kontakt med andra medlemmar. INSIDAN, som nås via hemsidan, är öppen endast för betalda medlemmar. Det krävs ett s.k. lösenord. [För att få ditt lösenord ta kontakt kansliet.] OBS! Du behöver inte ha egen dator. På varje bibliotek kan Du komma till vår hemsida på nätet.

INSIDAN kan bli en viktig mötesplats inom föreningen. Det hänger på oss medlemmar. ✚

Rikssårsmötet 2000 hölls 1-2 april i Västerås. Besluten som fattades där avspeglas här, på sidorna 2-4. Handlingarna från mötet kan annars beställas från kansliet.

Ett nytt verksamhetsår har inletts..

Barsebäck ett är stängt. Hut blir det med tvåan? Osäkerheten infinner sig när näringsministern säger sig inte tro på att ersättningskraft kommer att finnas. Kärnkraftsfrågan i Sverige får mer och mer en prägel av osaklighet. Varför ska kärnkraften gynnas, den som är farlig, oekonomisk och vars avfallsproblem inte är lösta?

Kärnkraften behövs inte i Sverige. Befintlig vattenkraft och biobränslen räcker gott och väl för landets energiförsörjning. Känd teknik finns som drastiskt kan minska energiförbrukningen. Systembolaget har minskat energianvändningen i sina fastigheter runt om i landet med ca 75 procent — åtgärdernas löndamhet har varit god. Det går om man vill!

Oroande tecken, vad annat (!), finns. Det mesta av kärnkraften går ännu till uppvärmning av lokaler, en uppgift som bäst klaras med förädlade biobränslen, t.ex. träpellets. En kraftig ökning av värmepumpinstallationer sker. Detta ökar elanvändningen och -beroendet.

MEDSOLS i ny skepnad

Bästa läsare!

Vi börjar det nya verksamhetsåret med en **MEDSOLS** i nytt format. Avsikten är att minska vår kostym något för att i stället kunna komma ut litet oftare: 3 nummer per år i det här mindre formatet, plus ett i tabloidformat.

Meningen är, att Du ska få god insikt i vad Folkkampanjen och dess styrelse har för sig. Det är inte utan viss stolthet som vi sammställt detta nummer. Det händer mycket i och kring Folkkampanjen i dessa dagar!

Vi vill också bereda föreningens medlemmar större möjligheter att själva delta i verksamheten. Därför har vi tagit med ett kalendarium med utgivningsplan för **MEDSOLS** (där ser man bl.a. manusstopp/"senast datum" för bidrag) verksamhetsåret ut. Välkommen med dina tips, frågor, synpunkter och artiklar!

Någon Medvind kommer inte att ges ut i år. Att kombinera utåtriktad och inåtriktad information i en och samma tidning är väl något av ett experiment. Försöket underlättas förhoppningsvis av föreningens nya **INSIDAN**, en slutna sida för debatt och föreningsangelägenheter i anslutning till hemsidan. (Se notisen, sid 1.)

Redaktionens sammansättning kommer att skifta under året. Det här numret har gjorts av Charly Hultén, Thorild Dahlgren, Per Hegelund, Eia Liljegren-Palmaer. Redaktionen nås via kansliet [rutan sid 12].

Ursäkta trängseln, men det vär länge sedan sist och vi har mycket att berätta!

—2:ans redaktion

Statsmakterna anslår skattepengar till ökad elanvändning i bebyggelsen. Detta är tvärt emot den nu gällande energioverenskommelsen mellan s, v och c, som stipulerar minskad elanvändning.

Kärnkraften befinner sig, för sin del, i ett katastrofalt ekonomiskt läge med extremt låga råkraftpriser. Avregleringen av elmarknaden och internationaliseringen, tillsammans med ökade kostnader för åldrande reaktorer, har lett till denna situation.

Riksdagen slopade i början av juni produktions-skatten på kärnkraft. I stället införs en reaktorskatt. Denna gynnar kärnkraften i dagens läge med låga råkraftpriser.

Som Du ser, kära Folkkampanjare, en kunnig motståndsrörelse behövs! Statsmakterna har fortfarande inte förstått hur vi åstadkommer en ekologiskt hållbar utveckling. Folkkampanjen behövs!

Jorma Kahanpää, ordf.

STYRELSE 2000

Årets styrelse är ny-gammal. Av de tre nytilträdde har två varit med förut i Folkkampanjens ledning.

Arbetsutskottet:

* **JORMA KAHANPÄÄ**, vår nyvalda ordförande, hemmahörande på Vikoblandet (Östergötland), med kärnkraftens ekonomi som specialintresse.

* **CHARLY HULTÉN**, nyvald som kassör, bor i Täby, med lågdosstrålning, avfallsfrågor och bestrålning av livsmedel som specialintressen.

* **EIA LILJEGREN-PALMAER**, omvald, hemmahörande i Töckfors (Värmland), med Tjernobylikatastrofens följder, sambandet mellan kärnkraft och kärnvapen samt avfallsfrågor som specialintressen.

Övriga ledamöter:

* **ROLF HANSSON**, nyvald, hemmahörande i Söderhamn, är inriktad på opinionsbildning, kontakter med (s) samt freds- och kyrkornas organisationer. Rolf har suttit i styrelsen förut.

* **PER HEGELUND**, omvald, hemmahörande i Malmö, har lågdosstrålning, återbruk av radioaktivt skrot, och Barsebäcks-offensiv 2000 som huvudintressen.

* **STINA LARSSON**, nyvald, hemmahörande i Furulund (Skåne) och studerande vid Lund, är också förtroendevald i Kävlinge kommun. Hon har Barsebäck och kärnkraftens avveckling samt kontakt med (c) som specialinriktning.

* **KENT PETTERSSON**, omvald, hemmahörande i Nyköping är inriktad på kärnavfallsproblematiken i Sverige och utomlands.

* **SONJA STÅHLE**, omvald, hemmahörande i Sundsvall, har avfallsfrågor och avveckling som intressen.

* **MAGNUS SVENSSON**, nyvald, hemmahörande i Reftetele (södra Småland), har el-användningen och el-marknaden som intressen. Magnus har suttit i styrelsen förut.

Kansliets personal presenteras på sid 5.

Den avgående styrelsens förslag på verksamhet var en diger lista. Ändå förlängdes listan med flera nya punkter av riksårsmötets deltagare. De fyra översta punkterna är prioriterade. (Målsättningarna, så som mötet tog ställning till dem, *kursivt*.)

VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅR 2000

1. *Anpassningen av svensk lag till EU-direktiv 96/29/Euratom*, som möjliggör återbruk och okontrollerad spridning av lågaktivt avfall från kärnbränslecykeln förs upp till kritisk debatt. [Se vidare sid 9]
2. *MOX-frågan*, d.v.s. upparbetning av svenskt utbränt kärnbränsle till MOX-bränsle eller användning av MOX (mixed oxide fuel) i svenska reaktorer bevakas. Föreningen skall agera för att förhindra båda aktiviteter. [Till MOX-frågan återkommer vi i ett kommande nummer.]
3. *Bruket av utarmat uran (s.k. DU) i artilleri-ammunition ska helst förbjudas*. Föreningen uppmanas att aktualisera frågan samt söka stöd hos andra föreningar för att förmå den svenska regeringen att agera internationellt mot DU-vapnen. [se vidare sid 8]
4. *Frågan om hur det högaktiva avfallet från Sveriges (tidigare) 12 reaktorer bäst omhändertas bevakas kritiskt*. Föreningen bör samarbeta med Avfallskedjan och Miljöförbundet Jordens Vänner för att få till stånd en mindre partisk granskning av SKB:S metod, KBS-3 (som avser ett s.k. djupförvar av avfallet) än vad SKI och SSI hittills presterat.
5. *Vi eftersträvar att reformera den statliga energipolitiken och energiföretagens prisstrukturer så att förnybara energislag gynnas*. Föreningen får i uppdrag att informera och uppvakta partierna m.fl.
6. *De pengar som man pressat ur regeringen inför avvecklingen av Barsebäck använde Vattenfall för att köpa in sig i tysk kärnkraft. Detta stämmer illa med avvecklingspolitiken*. Föreningen uppmanas att, vid framtida avvecklingsärenden, agera mot stora statliga ersättningssummor till kraftbolagen.
7. *Föreningen ska bevaka och sprida kännedom om utsläpp förorsakade av kärnkraften och angränsande hanteringar — detta gäller både olyckor och s.k. normala driftutsläpp*.

Betr. föreningens interna verksamhet:

8. *Hemsidan (www.folkkampanjen.se) prioriteras och effektiviseras*. [Se även sid 1 om föreningens nya lösenordssäkrade anslagstavla, Intranet.]
9. *Medlemarna ska få bättre insyn i styrelsens, utskottens och olika projektgruppernas arbete. Ökat samråd och samarbete mellan föreningens organ ska eftersträvas*.
10. *Höstmötet föreslås ha temat; Miljöbalken och dess tillämpning på kärnavfallshanteringen*.

KANSLIET FLYTTAR — men knappast av sig självt!

Från och med 1 september finns vi med i Solidaritetsrörelsernas hus, 1 tr upp. (För er som redan känner huset är det Afrikagruppens nuvarande lokaler.)

Själva flyttningen går av stapeln helgen innan, 26-27 augusti. Till den — och till packningen dagarna innan — behövs FRIVILLIGA KRAFTER. Gratis lunch och/ell. middag kan vi locka med — förutom våra hjärtliga tack.*

SOL-huset

Våra nya grannar blir ett 30-tal ideella föreningar — främst miljö-, freds- och solidaritetsrörelser. Det är en mycket intressant och välskött bibliotek i NB. Vi ser framemot att kunna 'nätverka' direkt med andra kring våra projekt. Bl.a. kampen mot DU-ammunitionen och bevakningen av upparbetningsfrågan (MOX-bränslet) är projekt som kan tänkas gynnas av flytten.

Huset ligger i Barnängsområdet, ett halvt kvarter från Hammarby sjö i Sofia på Söder. Adresserna är två: Tegelviksgatan 40 (med postnumret 116 41) och Barnängsgatan 23 (två sidor av samma tomt.)

Dit kommer man lämpligen med buss 46 från Slussen (riktning: Sofia). Det är en 10 minuters färd och slutstationen är precis utanför parkens mur. Slutstationen för bussar 55 och 66 är på 3-5 min gångavstånd.

Något inflyttningskalas lär det bli. Mer om det i nästa numret. ✦

** Om Du kan hjälpa till, var god kontakta Leif Bleibach i Stockholms lokalgrupp (tel 88 88 95) eller Charly Hultén i riks (tel. 510 12778). Du kan också anmäla Dig till kansliet (telefon-svarare tidsvis under semestertiden).*

Tankestoff & Debatt

Många av dagens vuxna var inte med 1980. Att skriva öppna brev m.m. om kärnkraft och energifrågor i tidningar eller Klarspråk är bra sätt att få vårt budskap fram till dem.

På de här sidorna finns insändarstick och läsarbrev som skribenterna velat dela med sig.

Det är alltså fritt fram för att låna, att "planka" — i parti och minut! (Det gäller för all del hela tidningen!)

Glöm inte att dela med Dig av det Du självkommit på. Skicka dina bidrag till kansliet (adresserna sid 12). Bidragen tas med i mån av plats.

FOLKOMRÖSTNINGEN — 20 år efteråt

I Sverige har det i mars gått 20 år sedan folkomröstningen om kärnkraften.

I kärnkraftdebatten har man sagt det här om folkomröstningen:

* En del debattörer hävdar att omröstningens resultat inte längre kan gälla, eftersom många av dagens vuxna inte hade rösträtt år 1980.

* Andra (?) betonar den här meningen på röstsedlarna: "Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjlig med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd." Och de resonerar: Eftersom sysselsättning och välfärd inte har upprätthållits — välfärden lämnar ju verkligen mycket övrigt att önska! — så skall kärnkraften inte avvecklas.

Den citerade meningen stod på röstsedlarna för både den segrande Linje 2 och den förlorande Linje 1. Men debattörerna förtiger, att Linje 2s sedlar hade också med följande: "Energihushållningen bedrivs kraftfullt och stimuleras ytterligare," och "Åtgärder vidtas ... för att förhindra direktverkande elvärme i ny permanentbebyggelse."

Debattörerna brukar inte kritisera att en stor del av 1980-talets nya bebyggelse fick direktverkande elvärme.

Som underlag för sakligare en debatt tar jag med texterna som väljerna tog ställning till 1980.

Thorild Dahlgren, Gävle januari 2000

Gemensam text i alla tre förslag:

FOLKOMRÖSTNINGEN I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex reaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete.

Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

Och så fortsätter texten...

LINJE 1: Detta förslag innebär:

Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjlig med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. För att bl.a. minska oljeberoendet och i ➔

avvakten på att förnybara energikällor blir tillgängliga används högst de 12 kärnkraftreaktorer som idag är i drift, färdiga eller under arbete. Ingen ytterligare kärnkraftsutbyggnad skall förekomma. Säkerhetssynpunkter blir avgörande för den ordning i vilken reaktorerna tas ur drift.

LINJE 2: Detta förslag innebär:

Exakt samma lydelse som Linje 1:s text + tillägget:

Energihushållningen bedrivs kraftfullt och stimuleras ytterligare. De svagaste grupperna i samhället skyddas. Åtgärder vidtas för att styra elkonsumenterna bl.a. för att förhindra direktverkande elvärme i ny permanentbebyggelse.

Forskning och utveckling av förnybara energikällor forceras under samhällets ledning.

Miljö- och säkerhetsförbättrande åtgärder vid kärnkraftverken genomförs. En särskild säkerhetsstudie görs för varje reaktor. För medborgarnas insyn tillsätts vid varje kärnkraftverk en säkerhetskommitté med lokal förankring.

Elproduktion genom olje- och kolkondenskraftverk undviks.

Samhället skall ha ett huvudansvar för produktionen och distributionen av elektrisk kraft. Kärnkraftverk och andra framtida anläggningar för produktion av elektrisk kraft av betydelse skall ägas av stat och kommun. Övervinster i vattenkraftproduktionen indrages genom beskattning.

LINJE 3: Detta förslag innebär:

NEJ till fortsatt utbyggnad av kärnkraften.

Avveckling av nuvarande sex reaktorer i drift inom högst tio år. En hushållningsplan för minskat oljeberoende genomförs på grundval av

— fortsatt och intensifierad energibesparing

— kraftigt ökad satsning på förnybara energikällor.

Reaktorerna i drift underkastas skärpta säkerhetskrav.

Uranbrytning tillåts inte i vårt land.

Om pågående eller kommande säkerhetsanalyser så kräver, innebär detta förslag självfallet att omedelbar avstängning skall ske.

Arbetet mot kärnvapenspridning och atomvapen skall intensifieras. Ingen upparbetning tillåts och export av reaktorer och reaktorteknologi upphör.

Sysselsättningen ökas genom alternativ energiproduktion, effektivare energihushållning samt ökad förädling av råvaror.

I kansliet: Utan Ann och Kerstin? KAOS!

Ann Enarsson och Kerstin Wirén delar på en heltidstjänst. Vi bad dem presentera sig för medlemmarna. Så här skriver de:

Ann: "Jag är 53 år och arbetar halvtid som kanslist på Folkkampanjen, den andra halvan har jag sjukbidrag. Jag har två barn, en dotter på 20 år och en son som är 18. Vi bor i Skogås i södra Storstockholm. Innan jag kom till Folkkampanjen arbetade jag på Riksförbundet för hjälp åt läkemedelsberoende (RFHL) i 6 år. Mitt största intresse är mitt husdjur, en illerhona som heter JumJum. Hon är snart 2 år och

är ett stort charmtroll. Jag tycker också om att tillverka smycken och annat i tenntråd och skinn."

Kerstin: "Är 57 år, 2 vuxna barn, har lång erfarenhet som sekreterare, på senare år i uthyrningsbranschen (skrivbyrå hette det förr). Har arbetat på Folkkampanjens kansli 1995-1997 och känner vid det här laget till en hel del om föreningen.

Intressen: litteratur, bl.a. engelska deckare på originalspråket, konsthantverk och handarbete och över huvudtaget vackra saker, i viss mån matlagning och musik."

Den sega, raka vägen ur kärnkraften

Det finns en ö i Danmark, Fanø, som är helt oberoende av kärnkraft och övriga fossila bränslen i sin energiförsörjning.

Ett liknande exempel finns i Schönau i södra Schwarzwald i Tyskland där den lilla kommunen köpte sig fri från det regionala, kärnkraftstyrda elnätet 1997. Initiativgruppen började 1990 med att väcka opinion. Ekonomiskt fick gruppen hjälp av den lokala Sparbanken och av den rikstäckande antroposofiska GLS-Banken, som sätter etiska värden i centrum för sin verksamhet. För att öka medvetenhet och kunskap genomfördes seminarier med över 300 deltagare, varje år. Så småningom kom stödet genom att hela Tyskland fick möjlighet att köpa andelar.

Nu produceras el genom sol och vatten och i blockvärmeverk. Man satsar stort på energibesparing. "Vi kommer till varje hus för energirådgivning". "Varje enstaka medborgares engagemang är avgörande". Även Kyrkan har anslutit sig till rörelsen. På kyrktaket och församlingshemmet finns solcellspaneler "Detta måste ingå i Skapelsens uppdrag!"

Idag — genom elmarknadens avreglering 1998 — kan människor i hela Tyskland bli kund i det kollektivt ägda EWS (Elektrizitätswerk Schönau).

Var finns dessa öar i Sverige? Kunde inte många mindre kommuner med eget el-bolag göra likadant?

Susanne Gerstenberg, Laholm
29 december 1999

Tim-mätare ger bästa el-ekonomi

Tänk er, att priset på färskva råkor fastställdes en gång per år och att leverantörerna vore skyldiga att leverera precis så mycket som vi ville köpa till samma pris året om. Hur mycket, när och till vilket pris skulle vi köpa? Hur skulle råkmärknaden se ut?

Elektrisk energi är en annan färskvara där tillgång och efterfrågan tills tor del beror på vädret. Kunden betalar samma pris hela året. Resultatet har blivit en subventionerad, hög efterfrågan under delar av året. Vi har som följd av detta tvingats bygga många egentligen onödiga kraftverk. Detta skulle bli synligt om man lät oss betala vad elen kostar timme för timme. Nu kan detta åstadkommas genom att byta ut alla gamla mätare mot nya timmätare och köpa el knutet till s k spotpris [ung.: pris som för tillfället råder på marknaden]. ...

När timmätaren väl är installerad kan man börja köpa spotprisbaserad el. Problemet är bara att hitta någon som vill sälja. Kraftproducenterna har byggt för många kraftverk och övriga leverantörer har en kraftportfölj med för många gamla dåliga avtal, där priset ligger högt över aktuella spotpriser.

Det finns dock några ljus i mörkret. Agrokraft, som är en ny aktör utan eget elnät, har börjat sälja el där priset för små kunder också sätts efter spotpriset timme för timme. Företagets kunder betalar aktuellt spotpris plus ett ➔

Saxat ur Politisk Tidskrift 2/2000

Skåne har inte slocknat

Nu [våren 2000] har det gått ungefär fyra månader sedan ena kärnreaktorn på Barsebäcksverket stängdes. De mest extrema kärnkraftsförespråkarna spred falska hot om att vi inte skulle få el i våra ledningar. Nu har debatten dämpats, men vad har egentligen hänt sedan dess?

...

Elpriserna är de lägsta på länge just nu. Barsebäcks stängning har inte lett till någon förändring av varken utbud eller priser, möjligtvis förekom några små förändringar vid något enstaka tillfälle då det blev lite kallare, men som helhet har inte stängningen påverkat elmarknaden. Orsaken till de låga elpriserna är främst den goda tillgången på vattenkraft och den låga temperaturen som varit nu i några år. Denna goda tillgång har till och med lett till att produktionen av kärnkraft minskar. Det lönar sig helt enkelt inte.

Gränsdragningar mellan länder har inte så stor betydelse när det gäller export och import av el här i Norden. Sveriges samarbetar med Norge och Finland, och inom detta område produceras elen där det är billigast. Just nu exporterar vi el till Finland, men importerar samtidigt el från Norge. Norge har också mycket vattenkraft. I slutänden har Sverige de senaste åren haft en nettoexport, förra året 7,0 TWh [terawattimmar; tera = biljon] och år 1998 10,7 TWh. Dessa siffror kan då jämföras med Barsebäck 1, som motsvarade cirka 4 TWh. Stängningen av Barsebäck 1 har alltså inte lett till att vi importerar dansk eller tysk kolkraft. Se till att denna fördomen försvinner! Kolkraften fungerar endast som reservkraft inom de tre samarbetsländerna om det exempelvis blir torrår eller extra kallt.

...

Slå bort alla dumma argument om att priserna har stigit tack vare stängningen av Barsebäck 1 och tro inte på argumenten om att vi nu importerar tysk kolkraft.

Stina Larsson
ledamot (C) i Kävlinge kommunfullmäktige,
styrelseledamot i Folkkampanjen

pålägg på 2-3 öre/kWh för att täcka Agrokrafts omkostnader. Sollentuna Energi har installerat gratis timmätare till alla sina kunder. ...

Slösa väljer schablonavräkning och Spara väljer timprissättning. Om alla kunder fick tillgång till en billig timmätare och sedan fick möjlighet att köpa el knutet till spotpris skulle vi få lägre elkostnader. Prisvariationerna skulle göra att det blev lönsamt för kunderna att minska elanvändningen när efterfrågan och priset är som högst, och att öka den när priset är som lägst.

Prissätt el som andra färskvaror!

Magnus Svensson, elkraftsingenjör och
styrelseledamot i Folkkampanjen

Både Oss (lokalgruppen för Östhammar inom Avfallskedjan) och Folkkampanjen riks har skrivit om ett uppseendeväckande artikel i branschtidningen Nuclear Fuel (19 okt 1999). Nedanstående artikel lånar från de båda skrivelserna, liksom själva artikeln.

- red.

Utländskt kärnavfall kan hamna i Sverige

Frågan om multinationella förvar för europeiskt kärnavfall dryftades vid branschorganet European Nuclear Societys konferens, "Topseal '99", i Antwerpen. I en artikel om mötet i Nuclear Fuel redovisas uttalanden som tyder på att vissa europeiska kärnkraftsländer inte kan tänka sig att ta hand om sitt kärnavfall nationellt, utan väntar och söker ett multinationellt förvar, d.v.s. ett avfallslager dit avfall från flera länder kan stoppas undan.

—Det pågående internationella samarbetet inom kärnavfallsområdet kan mycket väl leda till utvecklingen av multinationella förvar, anser Freddy Decamps, GD för Belgiens kärnavfallsbolag Ondraf/Niras. Även om frågan väcker oro hos allmänheten har vi inte längre råd att inte ta upp den till diskussion.

Decamps ståndpunkt fick stöd av ett flertal deltagare på konferensen. IAEA:s Arnold Bonne framhöll att multinationella förvar kan innebära stora fördelar, speciellt för små länder. Belgiens energiminister, Oliver Deleuze, framhöll att "liberaliseringen av den europeiska elmarknaden kommer successivt att radera ut nationella gränser, även när det gäller det radioaktiva avfallet". Han betraktar en multinationell lösning som "logisk i ett enat Europa". Inte minst med tanke på de stora mängderna avfall från de många kärnreaktorer som kommer att stängas och rivs de närmsta åren.

Dessa yttringar orsakade bestörtning bland de svenska deltagarna, enligt artikeln. Torsten Carlsson, kommunalråd i Oskarshamn, varnade för att "industrin kommer att bli förloraren" i fall den väcker frågan om multinationella förvar. Enligt hans mening utgör modellen ett allvarligt hot mot planerna för ett svenskt slutförvar. Människor i Sverige kommer inte att gå med på ett sådant förvar om de får för sig, att Sverige kan bli en tipp för utländskt avfall, anser han.

Claes Thegerström, vice-VD för SKB (Svensk Kärnbränslehantering), argumenterade kraftfullt för att lägga locket på:

— Att tala om multinationella eller regionala förvar är som att leka med dynamit. Alla diskussioner av detta slag just nu kommer bara att göra det svårare att genomföra vårt nationella program. ✚

SKB och atomsoporna: Hur säker är KBS-3-metoden?

Saxat ur Folkkampanjen/Oskarhamns "Yttrande till kommunens prel. slutrapport om SKB:s förstudie ang. ev. slutförvar för använt kärnbränsle i Oskarhamns kommun"

Ett slutförvar för använt kärnbränsle är ett projekt under minst 100.000-tals år. Slutförvaret är mycket radioaktivt och innehåller mycket giftiga ämnen. Det får då också långtgående följder för en kommun och dess invånare.

SKB baserar sin förstudie på KBS-3-metoden, som innebär: Förvaring av använt kärnbränsle i kopparkapslar med stålinsats, 500 meter ner i berget, med tätning av bentonitlera mot berget och kopparkapseln.

SKB påstår att KBS-3-metoden i ett flertal beslut accepterats av säkerhetsmyndigheterna och regeringen. Men samtidigt har dessa myndigheter också sagt att SKB måste utveckla alternativa metoder. Detta har knappast skett. Vi anser, att SKB ska börja med förstudier om alternativa metoder.

KBS-3-metoden är inte godkänd av regeringen.

Svårigheter och nackdelar med KBS-3-metoden:

* SKB har inte kommit tillrätta med tillverkningen av kopparkapslarna.

* Man vet inte vad som händer in i kapseln mellan stålet och kopparn, det är risk för gasbildning, korrosion och läckor i kapseln.

* Det använda kärnbränslet kan läcka ut och i bergets sprickor föras upp till jordytan med små partiklar, s k kolloider, och hota allt organiskt liv.

* SKB vill ändra tjockleken på kopparn i kapslarna från 50 mm till 30 mm.

* Detta har bl a SKI påtalat och menar att det måste föra med sig ändringar in i kapseln. ...

Enligt nya uppgifter från USA kan plutonium transporteras mycket hastigare än man tidigare trott, med små partiklar (kolloider), som med vatten förs i sprickorna i berget och på den långa tid, som förvaret ska vara kvar, 100.000-tals år, kan ta sig upp till markytan och hota allt organiskt liv.

Transporterna av vatten genom bergets sprickor är av avgörande betydelse om KBS-3-metoden ska fungera eller inte. Tidigare har SKB sagt att plutonium är så olösligt att någon risk för långa transporter inte föreligger. ... En metod som ska lösa frågorna om ett slutförvar för använt kärnbränsle måste vara systematisk och vetenskaplig.

Det är platsen där det säkraste slutförvaret kan byggas, som man ska leta efter, inte kommunen med de villigaste politikerna. Säkerheten måste gå före de ekonomiska intressen. ...

Kurt Olof Carlsson, 28 dec 1999

DU ammunition ett brott mot Genève-krigslagarna!

Kriget i Kosovo gjorde stora rubriker under 1999. Litet i skymundan fördes en debatt om huruvida NATO-styrkorna använde sig av något som kallades "DU-vapen" i krigsföringen mot Serbien. Först flera månader efter krigets slut erkände NATO-befäl att DU hade förekommit.

"DU" står för "depleted uranium", på svenska "utarmat uran", eller U238. Det är en biprodukt av upparbetningsprocessen. Ämnet används i ammunition, inte som ett sprängämne utan för att det är tungt, hela 1,7 gånger så tungt som bly. Tyngden gör att ammunitionen kan tränga genom pansarplåt.

Men DU är även starkt radioaktivt. Det avger beta-strålning i en takt av 2 millisieverts per timme. Och radioaktiviteten är långvarig; U238 klingar av till hälften av sin ursprungliga aktivitet på sådär 4,5 miljarder år.

En talesman för SSIs brittiska kolleger (NRPB) bekräftade ämnets giftighet för tidskriften New Scientist (1 maj 1999). Han förklarade att en timmes hudkontakt med DU förser en människa med en hel års tillåtna dos. Andra källor har framhållit att en partikel som fastnar i t.ex. lungvävnad skulle ge strålning motsvarande 1 timmes röntgenexponering varje dag i resten av ens liv (som i och för sig kan bli rätt kort).

Det tråkiga med är, att DU vid träffen förvandlas till ett fint fördelat pulver, som sedan sprids i omgivningarna. Riskerna med DU har länge varit uppenbara. En särskild förordning om ammunitionen fick tas i Genève, där man till slut bestämde att den fick användas, såtillvida den riktades "uteslutande mot militära mål och personal".

Brasklappen är patetisk. Om radioaktiviteten dröjer kvar i över 4 miljarder år och pulvret sprider sig vitt och brett, hur i hela friden ska man kunna säga att den uteslutande riktats mot militära mål och personal?

SSI: Ingen fara

Det visar sig att den svenska strålskyddsmyndigheten, SSI, ombetts yttra sig till FN om ämnets giftighet. Enligt SSIs utlåtande i slutet av 1999 innebär pulvret inte någon risk för allmänhetens hälsa. Det drabbar bara platsen för själva träffen, och människor lär i vilket fall inte röra sig på krigsfälten i någon större utsträckning. Så resonerar SSI.

Resonemanget är tyvärr beteck-

nande för SSIs sätt att bedöma risker. Man menar, kort sagt, att om det inte finns särskilt många människor i ett område, är radioaktiva föroreningar inte något problem. SSI är också av den (alltmer ifrågasatta) uppfattning att strålning under en viss nivå inte är skadlig för levande celler. (SSI gör f.ö. samma slags bedömning betr. utsläpp från svenska kärnkraftanläggningar liksom återbruk av lågaktivt avfall från anläggningarna.)

SSI kommer alltså fram till, att ammunition lever upp till brasklappen i Genève-överenskommelsen, att den endast drabbar militära mål och personal. Andra, bl.a. vi inom Folkkampanjen, kommer fram till en annan slutsats.

Eko-krigföring

Vi resonerar så här: Det radioaktiva pulvret förblir en riskfaktor oändligt mycket längre än ett krig varar. Därför kan man inte utesluta att människor kommer att röra sig på de platser där koncentrationerna finns. Koncentrationerna, "hot-spots", spås visserligen ut med tiden men partiklerna förblir farliga. Risken att en unge som spelar kula eller en tant som påtar i sin trädgård, kanske hundra år efter krigets slut, andas in ett dödsbringande pulverkorn, finns där —

och det hade inte funnits, om inte DU-ammunitionen använts!

Det är alltså fråga om grova miljöföroreningar. Och det är här som en annan regel från Genève om vad man får och inte får göra i krig spelar in. "Ekologisk krigföring" är uttryckligen förbjuden. Det förbudet, sammantaget med det uppenbara faktum att civila lider skada av föroreningen, utgör grunden för vår slutsats, att DU-ammunition kan och snarast bör förbjudas.

Jämfört med vätebomben eller neutronbomben (som ju hade varit på tal när DU tilläts) kan litet pulver te sig ofarligt. Men jämförelsen haltar. Regeringar tänker två och tre gånger innan de ens tänker tanken att man skulle kunna använda sig av atomvapen. Så är inte fallet med DU-ammunition. En kula är en kula, den är till för att användas. Helt banalt och utan förbehåll. Ammunitionen brukades flitigt i Irak, den användes kort därefter mot Serbien. Den kommer sannerligen att användas igen och åter igen — med samma konsekvenser för oskyldiga människors liv.

DU-ammunition måste förbjudas, menar vi i Folkkampanjen.

Charly Hultén

ULLA LINDSTRÖMS MINNESFOND

Det har gått ungefär ett år sedan vår hedersmedlem och tidigare riksdagsledamot Ulla Lindström lämnade oss. Hon var en pionjär och förgrundsgestalt i kampen mot atomkraften, inte minst mot den svenska militärens önskan att få atomvapen. Ulla såg tidigt sambandet kärnkraft-kärnvapen, så det föll sig naturligt för henne att motsätta sig Sveriges satsning på kärnkraft. När beslutet om en folkomröstning om kärnkraften hade tagits gjorde hon allt vad hon kunde för att förmå svenska folket att säga nej.

Ulla tillhörde dem som inte gav upp kampen därför att vi som krävde omedelbar avveckling, förlorade. Hennes tilltro till människors förnuft var stor. Så länge hon orkade deltog hon i Folkkampanjens arbete. Många var de möten och kongresser där hon manade oss att inte ge upp.

För att hedra Ulla Lindström har Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen inrättat en fond till hennes minne. Fondens medel skall användas till att stödja forskning och information om sambandet kärnkraft-kärnvapen.

Bidrag till fonden kan lämnas på pg 313 17—1. betalningsmottagare: Folkkampanjen. Märk talongen "Ulla Lindström".

96/29/Euratom = Strålände skrot i vår vardag

Direktiv 96/29/Euratom togs av EU 13 maj 1996. Folkkampanjen blev varse direktivet först 1998 och en projektgrupp satte sig i direktivets innehåll.

Det står i direktivet att medlemsstaterna skulle anpassa sin lagstiftning senast 13 maj 2000. Vid efterforskningar fann vi till vår förvåning, att svensk lag anpassats redan flera månader innan (!) direktivet blivit klart inom EU. Det verkar som om det blivit SSI:s ensak.

Direktivet har två vitt skilda syften: dels reglerar det arbetarskyddet för personal i kärntekniska verksamheter, dels medger det återbruk och okontrollerad spridning av svagt radioaktivt material i samhället. Det är den senare delen som vi upplever som mycket problematisk.

Utgångspunkten för direktivet är, att joniserande strålning under en viss nivå saknar betydelse för människans och djurens hälsa. Ståndpunkten ifrågasätts alltmer.

Kommersialiseringen av svagt strålände avfallsprodukter genom återbruk är något helt nytt ur miljöskyddssynpunkt. Mängden radiologiskt förorenat avfall väntas också öka kraftigt de närmaste årtiondena, när åtskilliga kärnkraftverk faller för åldersstrecket. Mängden byggavfall och skrot som behöver omhändertas när kärntekniska verksamheter, inkl. reaktorer, skrotas, halveras. Dörren för handeln med sådana produkter öppnas på vid gavel.

Direktivets innebörd i korthet:

— Värdena för friklassning fastställs nationellt.

— Kontaminerat material från godkända utsläpp, t.ex. normal reaktordrift, kan friklassas fritt, som den nationella myndigheten finner för gott (Art 3.2 f).

— Värdena kan avse tillåtna koncentrationer av strålning i en given massa, eller så massans totala strålning (Art. 3.2.a,b). *I klar-text: massan kan innehålla hög-aktiva partiklar och ändå friklassas.*

Bristerna i lagen (direktivet) och det "skydd" som den ger är främst:

1. Lagen behandlar spridningen av

svagt strålände avfall som om det skulle bli en engångsföreteelse. Men mängden material kommer successivt att öka. Avklingningen (vars takt varierar starkt) kommer inte att hålla kapp med tillförseln och anhopningar av material och därmed mer strålning i miljön är att vänta.

2. Lagen tar inte hänsyn till att ämnenas spridning blir ojämn och icke planmässig. Människornas rörelser innebär också ojämn exponering. *Lagens (och SSIs) metoder för att beräkna stråldoser klarar inte sådana rörliga och slumpartade förhållanden. Svagt strålände fyllnadsmassor och metallskrot kan hota människors hälsa utan att någon kan veta när, var eller hur.*

3. Internationaliseringens konsekvenser: Handeln med skrot är starkt internationaliserad. Två olyckor med kontaminerat skrot i smält-

Euratom-projektet

1998/99 Flygblad sprids (utan kampanj); drygt 1000 svenskar skriver under ett europeiskt upprop, som lämnades till EU.

nov 1999 Remissyttrande till Miljödepartementet om promemorian, "Förstärkt strålskydd".

24 mars 2000 Briefing överlämnas till miljökommissionär Margot Wallström i Stockholm.

april 2000 Information till ledamöterna i Jordbruks- och miljöutskottet inför riksdagens behandling av "Förstärkt strålskydd".

april 2000 Ansökan om bidrag från Konsumentverket till upplysningskampanj som riktar sig, bl.a. per Internet, till skolungdom, framtidens konsument.

juni 2000 En ansökan om bidrag från UD till en kartläggning av hur Euratom-direktivet handlagts i de 15 medlemsländerna, får avslag.

Flygblad och remissyttrandet tillhandahålls på begäran.

verk sommaren 1999 (en allvarligare i Algeciras, Spanien, respektive en mindre olycka i Avesta, Dalarna) är bara smakprov på vad vi har att vänta oss.

Att medlemsstaternas kontrollmyndigheter bedömer säkerheten olika är ett känt faktum. Avfall som friklassats eller annars avreglerats i en medlemsstat kan inte avvisas av någon annan medlemsstat. Detta avfall, vars sammansättning är okänd, kan hamna var som helst utan någon som helst information.

4. Direktivet förbjuder *avsiktlig* tillsats av radioaktiva ämnen vid framställning av leksaker, livsmedel, smycken eller kosmetika, inklusive import och export av sådana varor (Art.6.5). *Kryphålet är uppenbart: det finns inget förbud mot oavsiktlig tillsats.*

Leksaker och enklare smycken hör till lågpris-, s.k. slit-och-slängvaror, varför tillverkaren pressas att sänka sina tillverkningskostnader. Sannolikheten att de billigaste skrotbaserade metallerna förekommer i just leksaker och enklare smycken är stor.

Dessa artiklar konsumeras i stor utsträckning av barn och ungdom. Med tanke på att unga människor har visat sig vara särskilt känsliga för strålning vore ett förbud — utan kryphål, och med kraftfulla sanktioner mot överträdelse — på sin plats. Det finns även en "plånboksaspekt". Ekonomiskt svaga hushåll utsätts sannolikt för högre risker än mer bemedlade.

Riksdagen behandlade direktivet 27 april utifrån en påfallande slapp promemoria (Ds 1999:51) från Miljödepartementet, under rubriken "Förstärkt strålskydd". Folkkampanjen försåg ledamöterna i Jordbruks- och miljöutskottet med vår kritik av direktivet. Men tyvärr utan att påverka omröstningen. Först efteråt har vi märkt vissa spår av vår analys i debatten

Fortsättning följer!

Charly Hultén
Per Hegelund,
styrelseledamöter i
Folkkampanjen

SELLAFIELD — ÄR ÄNNU ETT NAMNBYTE ATT VÄNTA?

Sellafield är en riktig långkörare, i flera bemärkelser. Vi som varit med länge minns den skandalomsusade Windscale. Så hette Sellafield förut. Nu är det nya skandaler på gång — eller kanske bara nyupptäckta sådana?

Upparbetning av uttjänt kärnbränsle i anläggningarna vid La Hague i Frankrike och Sellafield i England har länge intensivbevakats av Folkkampanjens Ingeborg Kleinhans och övriga Transportutskottet. MOX-bränsle (mixed oxide fuel), som produceras genom upparbetningen, har varit ett särskilt orosmoment.

Just Sellafield har gjort stora rubriker under vintern och våren. Det visar sig att man rutinmässigt slarvat med tillverkningen av bränslekutsar och förfalskat rapporter om säkerhetskontrollerna under lång — minst tre års — tid. Felaktigt (och potentiellt explosivt) bränsle har skickats till kunder i både Japan och Schweiz, möjligtvis även Tyskland (beroende på hur länge fusket pågått).

Oegentligheterna omtalades inom branschen redan för något halvår sedan och i oktober upplyste Folkkampanjen regeringen om sakernas tillstånd. Ty det finns flera band mellan Sverige och Sellafield. Sverige har sedan början av 1980-talet hävdat principen, att varje land ska ta hand om sitt eget kärnavfall. Men innan dess hade man hunnit skicka ett lass till Sellafield för upparbetningen. Folkkampanjen och övriga miljö-rörelsen krävde att Sverige i konsekvensens namn skulle återta bränslet. Småningom kom en förklaring från Sellafield att emballaget inte dög till återtransport. Det ledde

till att Sverige sedermera godkände upparbetning av det svenska bränslet till MOX — trots att användning av MOX i svenska reaktorer är förbjuden. Parallellt har OKG i Oskarshamn sökt dispens hos regeringen för att kunna ladda sina reaktorer med MOX.

Sverige valde alltså att exportera sina problem tvåfaldigt: dels i fråga om det uttjänta bränslet, dels i fråga om MOX.

Ytterligare en länk mellan Sverige och Sellafield är att brittiska BNFL, som driver upparbetningsanläggningen och alltså uppträder som svarande i de juridiska mål som rimligen är att vänta, även äger den del av ABB i Västerås som sysslar med kärnbränsle.

Ett tredje band till Sellafield är dagsaktuellt. Avfallet från en forskningsreaktor vid Tekniska högskolan i Stockholm har legat i ett sedermera privatiserat lager vid Studsvik. Ägarna vill bli kvitt det och vill skicka det till Sellafield. SSI och SKI (strålskyddsinstitutet resp. kärnkraftinspektionen) tillstyrker.

När de senaste skandalerna började rullas upp tippade balansen till vår favör. Miljöministern Kjell Larsson beslöt att bränslet skulle stanna i Studsvik. Väl om det hade varit sista ordet! Men så sent som 16 maj lämnade företaget i Studsvik in en förnyad ansökan om att skicka bränslet till upparbetning — i Sellafield. I ansökan hävdas att BNFL rättat till de påtalade felen — samtidigt som brittiska regeringen beklagar att utsläppen lär ohjälpligen fortsätta minst ett par decennier till.

Till nackdelarna med MOX-bränsle och kampen för fortsatt förbud i Sverige återkommer vi till i framtida nummer.

Saxat ur Financial Times, 30 mars 2000:

VÄGEN TILL BNFL:s HÄRDSMÄLTA

19 JAN: Kansai Electric Power (den drabbade japanska kunden) portar BNFL från framtida anbudsgivning.

18 FEB: NII (Storbritanniens motsvarighet till SKI) anklagar BNFL för "systematiska brister" i företagets driftsledning. Sellafield hotas med driftsförbud på vissa enheter. [Ett smakprov ur rapporten: "Det är oförsvarbart att personal struntar i rutiner och medvetet förfalskar mätvärden, bara för att slippa ett långtråkigt arbete."]

8 MAR: Tyskland tackar nej på förhand till leveranser från BNFL; huruvida Tyskland fortsätter leverera uttjänt bränsle till Sellafield sägs vara "en fullständigt öppen fråga". **21 MAR:** British Energy, BNFLs största inhemska kund, förklarar att man tills vidare slutar att använda MOX bränsle från BNFL. **22 MAR:** Department of Energy i USA förklarar att man låter "noggrant se över" allt arbete som BNFL utför åt den amerikanska staten.

24 MAR: Danmark kräver ett stopp för all upparbetning av kärnbränsle i Nordeuropa. **28 MAR:** USAs regering fryser \$1,2 miljarder i avfallshanteringsuppdrag till BNFL.

29 MAR: Den brittiska regeringen lägger planerna för Sellafields privatisering på is. ✦

Brev till UD

Vid sidan om ageranden inom ramen för OSPAR (se nästa sid) har de nordiska miljöministrarna, tillsammans och var för sig, uppvaktat sin brittiska kollega, Michael Meacher, i fråga om föroreningarna från Sellafield.

I december 1999 vände sig Folkkampanjen till regeringen, denna gång till utrikesminister Anna Lindh, i ett brev där vi framhöll det motsägelsefulla med Sveriges handel med samma anläggning som man i årtal klagat på.

Vi befarade att ytterligare leverans av svenskt bränsle till anläggningen inte bara skulle drabba Sveriges trovärdighet i grannländernas ögon utan även gräva under för de nordiska påstötningarna.

Något svar av UD har vi inte fått. ✦

**PRESSMEDDELANDE (21 juni 2000) från Folkkampanjen inför
årsmötet inom OSPAR i Köpenhamn 26—30 juni:**

**ÖPPEN FRÅGA TILL MILJÖMINISTER KJELL LARSSON :
GÅR SVERIGE MED PÅ KRAVET ATT STOPPA UPPARBETNING ?**

Ett s k OSPAR-möte [se nedan] äger rum i Köpenhamn 26-30 juni. Danmark har lämnat ett förslag till OSPAR-kommissionen som innebär ett stopp för upparbetning av använt kärnbränsle. Irland kräver att Sellafield skall stängas — Island och Norge stödjer dessa krav. Var står Sverige i denna fråga?

Margot Wallström har i maj i samband med att förfälskningen av dokument blivit känd, fördömt Sellafield och dess brist på säkerhet. Japan, Tyskland och Schweiz har alla fått leveranser av felaktiga MOX-kutsar från Sellafield som, enligt Frank Barnaby, tidigare chef för SIPRI i Stockholm, skulle kunna resultera i en kärnkatastrof: säkerhetsintyg har varit förfälskade och viktiga kvalitetskontroller har inte varit genomförda.

FÖRORENINGAR I HAVEN

Radioaktiviteten i hummer från Irländska sjön (där Sellafield gör sina utsläpp) är 42 gånger högre än den gräns som EU fastställt för tjärlig mat efter en kärnkraftsolycka. Norska statens strålskyddsinstitut har rapporterat förhöjda halter av teknetium (Tc-99) i norska vatten och dessutom föroreningar av plutonium, från både Sellafield och La Hague. Teknetium är radioaktivt i 2000 år och plutonium i över 250 000 år.

FOA har givit ut en broschyr om radioaktiviteten i havet norr om Skandinavien (i Kola-Barentsregionen). Ett cirkeldiagram visar att Sellafield är källan till över hälften av det cesium som kan uppmätas där, Tjernobylyolyckan står för högst en åttandedel!

HISTORIK

15 länder runt Nordsjön — inklusive England och Frankrike — beslutade vid OSPAR-konventionens ministermöte i Portugal i juli 1998 att: "avsevärt minska eller stoppa radioaktiva utsläpp till vatten senast år 2000".

Redan 1994 beställde OSPAR en utredning om upparbetningens eventuella för- eller nackdelar jämfört med olika typer av förvar. NEA, OECD:s Nuclear Energy Agency, hade efter mer än 5 år inte offentliggjort rapporten. (Denna rapport skulle ha legat till grund för mötet år 2000.) Då publicerade Greenpeace rapporten den 31 mars i år.

Den visar att upparbetning enligt NEA:s beräkningar innebär nästan dubbelt så stora utsläpp av radioaktivitet som ett vanligt förvar. Ekonomidirektören vid British Energy — Sellafields största inhemska kund — anser numera att: "upparbetning är ekonomiskt nånsens och bör stoppas omedelbart".

Vi i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen kräver att svenska regeringen skall stödja förslaget att stoppa all upparbetning (Danmarks krav) — i andra hand bör den svenska delegationen stödja Irlands krav om ett stopp för Sellafields radioaktiva utsläpp direkt till våra gemensamma vatten.

*Jorma Kahanpää
ordförande, Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen*

OSPAR-konventionen (från OSlo + PARis) ersätter två tidigare internationella överenskommelser om att sätta stopp för förorening av Nordatlanten öster om Grönland, ända ned till Gilbraltar, inkl. Nordsjön. Alla länder som undertecknat något av de tidigare dokumenten kan ansluta sig till OSPAR, som trädde i kraft 25 mars 1998.

Idag är 15 nationer samt EU anslutna. Målsättningarna är två: dels att skydda människornas hälsa liksom marina

ekosystem, samt — där möjligt — att återställa de havsområden som redan förorenats, dels att förebygga och vidta åtgärder för att eliminera nuvarande och framtida verksamheter som förorenar havet.

Konventionen gäller alla former av förorening men radioaktiv förorening från upparbetningsanläggningarna vid La Hague i Frankrike och Sellafield i Storbritannien har särskilt upptagit OSPAR-länderna på senare år.

FOLKKAMPANJEN BEHÖVER BLI FLER

Folkkampanjen är 'högaktiv' för närvarande. Kampen är seg, bitvis motig men vi noterar små segrar litet här och var.

Kärnkraftsfrågan närmar sig ett avgörande. Barsebäck Ett är väck. I länder som USA och Tyskland är kärnkraften på god väg mot sin s.k. slutparentes. Våra nordiska grannar i väster och söder är fast beslutna att klara sig utan.

Satsningen på vindkraft i Danmark har f.ö. fött en helt ny industri, en tillväxtbransch där Danmark blivit världsledande. Här hemma är läget ett annat. Den fullkomliga låsningen som följt efter folkomröstningens avvecklingsbeslut hotar att sätta Sverige i jumbo-klass — såväl vad gäller avveckling som ny energiteknik.

Folkkampanjen gör inte några stora rubriker. Inte heller erbjuds vi plats på makthavarnas knän. Men vår samlade sakkunskap är stor och vi hittar alltfler sätt att sprida den kunskapen. Vi gör nytta!

Motorn i vår verksamhet är våra medlemmar. Vi behöver bli fler. Att vi skulle nå upp till den styrkan vi hade inför folkomröstningen är inte sannolikt. Men sådär 10.000 medlemmar (cirka 4 gånger nuvarande talet) är inget orimligt.

Du som inte betalt din medlemsavgift för i år: GÖR DET!

Du som är betald medlem: VÄRVA flera! GE ETT MEDLEMSKAP i present. ÖNSKA ETT present (d.v.s. att vederbörande blir medlem, som Du)!

Medlem blir man genom att betala in 200 kronor (stödmedlem 300 kr, student eller arbetslös 100 kr) på pg 300 90—5. Skriv "medlem 2000" på talongen.

VÄLMÖTT I LIDEN 18-20 AUGUSTI

Avfallskedjans förenings sommarläger 2000

hålls i Liden, i Indalen, Västernorrland.
Inkvartering till vandrarhemspriser har
ordnats.

Information och anmälan *senast 17 juli*
till

Ingrid Bildström, tel/fax 0691—30623
eller

Sonja Ståhle, tel 060—12 60 79.

Välkommen till en av landets vackraste
platser!

SIGYNS TURLISTA 2000

Kärnsoporna från Sveriges kärnreaktorer hämtas och fraktas till mellanlagret av SKB:s fartyg, Sigyn. Nu i juli-augusti gör båten sin sedvanliga PR-turné längs med ostkusten. I år satsar man på de områden där SKB gärna önskar förlägga ett djupförvar: Uppland, Södermanland eller Småland/Kalmarsund, med ett tydligt hopp över Stockholm.

Här i Stockholm har Sigyns besök annars gett oss ett bra tillfälle att diskutera avfallsfrågan med allmänheten.

Turlistan: OREGRUND 1-4 juli, 18-20 augusti;
HARGSHAMN 5-6 juli, SKUTSKÅR 7-9 juli, 13-15
augusti; FORSMARK 10-11 juli; 16-17 augusti;
NYKÖPING/OXELÖSUND 13-16 juli, 22-24 augusti;
OXELÖSUND 25 augusti; VALDEMARKSVIK 18-19
juli; OSKARSHAMN 20-21 juli, 26, 29-30 augusti;
SIMPEVARP 27-28 augusti; VÄSTERVIK 22-24 juli;
BORGHOLM 26-27 juli; KALMAR 28-30 juli.

Först 5 september gästar Sigyn STOCKHOLM.

Kolla i lokalpressen samt, inte minst, med Avfallskedjans lokalgrupp för närmare detaljer.

Källa: www.skb.se